31 Αὐγούστου 1896. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. Ἀριθμὸς 30

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΗΧΩ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Διευθυντὴς Ν. ΦΑΛΗΡΕΥΣ ΒΕΗΣ

Συντάκται Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Ι. Ν. ΓΡΥΠΑΡΗΣ.

ΤΗ: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: ΤΩΝ ΔΟΚΙΜΩΤΕΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΘΗΝΩΝ.

Ἐκδόται: Κ. ΖΙΒΙΔΗΣ ΚΑΙ ΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φυλλαδίου: **Πέτρου Ζητουνιάτη,** «Ἁρμονίες». — **Ἰακώβου Πολυλᾶ,** «Ἀνέκδοτα ἔργα Πολυλᾶ» (Ἐλεγεῖο γραμμένο εἰς τὰ ἐρείπια ἑνὸς Κάστρου τοῦ Γερμανοῦ Μάτθισον). — **Ἀλεξ. Παπαδοπούλου,** «Εὐτυχισμένη». — «Πειρασμὸς» (μυθιστόρημα **Th. Bentz**).

Ἐξωφύλλου: (ἐπιφυλλὶς «**Ἠχοῦς**»). Διὰ τῆς ταχείας ἀμαξοστοιχίας. — **Ἀλληλογραφία.**

Συνδρομή: Ἐν Κωνσταν]πόλει γρ. **40.** — Ταχυδρομικῶς γρ. **54.** — Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. **12.** — Ἕκαστον φυλλάδιον γρ. **1.**

Ἅμα τῇ πληρωμῇ τῆς συνδρομῆς δίδεται τὸ πρῶτον μέρος τοῦ μυθιστορήματος.

Adresse: N. PHALÈRE BEY

Directeur de "L'ECHO LITTÉRAIRE,,

12 Rue Haratchi, Galata - Constantinople.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Τύποις Κ. ΖΙΒΙΔΟΥ καὶ Σας, Γαλατᾶ, ὁδὸς Χαρατσῆ, ἀριθ. 12.

1896

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ "ΗΧΟΥΣ"

ΔΙΑ ΤΗΣ ΤΑΧΕΙΑΣ ΑΜΑΞΟΣΤΟΙΧΙΑΣ

(Ἴδε στήλην 169)

— Πῶς ὅλα ;

— Μάλιστα, ὅλα : ὅτι ἡ κόρη της ἦτο ὁ ἀριθμὸς τρία τοῦ πατέρα, ὅτι δὲν θέλησα τὸν ἀριθμὸν ἕνα καὶ δύο ἀλλὰ ὅτι πολὺ ἐπιθυμῶ τὸν ἀριθμὸν τρία. Ἄ ! φίλε μου, πόσον εἶναι νόστιμη !... πρὸ πάντων ἡ μύτη, ἡ τόσον κομψῶς ἀνεστραμμένη... μὲ κύτταξε τώρα... καὶ μὲ ἰδιαίτερον τρόπον... Εἶμαι βέβαιος ὅτι μὲ ἀρέσει... Τῆς εἶπες τίποτες δι' ἐμέ ; τῆς εἶπες τὸ ὄνομά μου ;

— Ὄχι.

— Δὲν ἔκαμες καλά. Τέλος πάντων, εὐθὺς ὕστερα ἀπὸ τὸ φαγί θὰ μὲ συστήσῃς. Ξέρεις τὴν ἰδέα μου; Αὐτὴ ἡ δουλειὰ θὰ πάγῃ περίφημα. Πρῶτα-πρῶτα, θὰ τηλεγραφήσω τὸν πατέρα... καὶ ἔπειτα αὔριον.. φθάνει τὸ τηλέφωνον νὰ ἐργάζεται μεταξὺ Παρισίων καὶ Μασσαλίας.

Διεκόπη καὶ ἐρώνταξε ἕναν ὑπάλληλον.

— Τί θέλετε, Κύριε ;

— Ὑπάρχει τηλέφωνον μεταξὺ Παρισίων καὶ Μασσαλίας ;

— Ναί, κύριε.

— Ἄ ! θαυμάσια... εὐχαριστῶ. Τὸ τηλέφωνον, Μαυρίκιε, ἔχουμε τὸ τηλέφωνον. Ὁ πατέρας, θὰ κάμῃ τὴν αἴτησιν αὔριον διὰ τοῦ τηλεφώνου ! Θαυμάσιον ! Γάμος διὰ τῆς ταχείας ἀμαξοστοιχίας ! Γάμος ἐξπρές, ἠλεκτρικός, τηλεφωνικός... καὶ ρωμαντικός ταυτοχρόνως. Ἔννοεῖς, προκειμένου νὰ ἐκλέξω ἢ αὐτὸ τὸ μουτράκι ἢ τὸν γύρον τοῦ κόσμου, δὲν ἀμφιρρέπω· μὰ πῶς δὲν σὲ ἦλθε στὸν νοῦν νὰ τὴν πάρῃς ἐσύ ;

— Ὦ ! εἶναι πολύ, παραπολὺ πλουσία δι' ἐμέ... ἐκτὸς τούτου δὲν εἶναι ἀπὸ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι θὰ ὑπάγουν νὰ χωθοῦν εἰς μίαν μικρὰν φρουρὰν τῆς Ἀρκτικῆς... Εἶναι παρισινή, πραγματικὴ παρισινὴ ἡ ὁποία θέλει νὰ διασκεδάσῃ καὶ θὰ διασκεδάσῃ.

— Ἐκεῖνο ποὺ μὲ χρειάζεται, ἀκριβῶς ἐκεῖνο ποὺ μὲ χρειάζεται !... Ἀκριβῶς κ' ἐγὼ θέλω νὰ διασκεδάσω, θὰ διασκεδάσῃ, θὰ διασκεδάσω, θὰ διασκεδάσωμεν».

Ἤτο ἔξω φρενῶν ὁ νέος Ραοὺλ, καὶ μόλις ἐτελείωσε τὸ φαγί του, ἔγραψε, ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ ἐστιατορίου νέον τηλεγράφημα διὰ τὸν πατέρα του. Γράφων ὡμίλει ἔξαλλος...

«Ἀπὸ τὴν Διζὼν θὰ στείλω τὸ τηλεγράφημά μου... καὶ θὰ τὸ διευθύνω εἰς τὴν λέσχην· ὁ πατέρας θὰ εἶναι ἐκεῖ κατὰ τὰς πέντε... ἐπίσης καὶ ὁ πατέρας τοῦ μικροῦ μας φαινομένου... εἰμποροῦν νὰ ὁμιλήσουν εὐθὺς περὶ τῆς ὑποθέσεως. Πρέπει ἀρά γε νὰ ζητήσω ἀπάντησιν εἰς Λυών ;... τὸν ὁδηγόν... δῶσέ μου τὸν ὁδηγόν... Λυών, πέντε καὶ εἰκοσιπέντε. Ὄχι, θὰ εἶναι πολὺ γρήγορα.. Εἰς Μασσαλίαν ἡ ἀπάντησις. Θὰ μείνουν εἰς Μασσαλίαν ; Ναί.. εἰκοσιτέσσαρες ὧρες ; καλὰ καὶ ἐγὼ ἐπίσης.. Εἰς ποῖον ξενοδοχεῖον ; Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Νοάϊγ ; Καλὰ καὶ ἐγὼ ἐπίσης.. Ὥστε ἀπάντησις εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Νοάϊγ... Εἶναι θαυμάσιον τὸ τηλεγράφημά μου... θὰ τὸ ἰδῇς.. Καθὼς καὶ τὸ ἄλλον, μάλιστα καλύτερον. Ἔχω σήμερα οἶστρον διὰ τὰ τηλεγραφήματα. Μάλιστα εἶναι θαυμάσιον».

Ἔγραφεν, ἔγραφεν... ἠσθάνετο τὸν ἑαυτόν του, ἐμπνευσμένον.. εἶχεν οἶστρον... τὸ πολύ, πολὺ μὲ κάπως περισσοτέρας τοῦ συνήθους ἀνορθογραφίας... ἀπὸ τὴν συγκίνησιν. Ξαναδιάβασε τὸ τηλεγράφημα μὲ αὐταρέσκειαν, τὸ ἔδωκε νὰ τὸ διαβάσῃ ὁ Μαυρίκιος ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ εὑρίσκῃ πολὺ διασκεδαστικὸν τὸ ἐπεισόδιον... Ὁ Ραοὺλ ἐμέτρησε τὰς λέξεις τοῦ τηλεγραφήματός του : ἑκατὸν πεντήκοντα ἀπάνω κάτω καὶ ἐφώναξε τὸν ὑπηρέτην : «Εἰς Διζὼν θὰ δώσῃς αὐτὸ εἰς τὸν τηλέγραφον... Πάρε αὐτὰ τὰ δέκα φράγκα, θὰ περισσεύσουν δύο τρία δι' ἐσέ».

Ἔπειτα ἀμέσως ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Μαυρίκιον· Εἶναι ἀρκετά ;

— Βεβαιότατα.

— Δι' ἕναν τοιοῦτον γάμον. Ἄ ! φίλτατέ μου... Ἐπιβιβάζεσαι αὔριον... κατὰ ποίαν ὥραν ;

— Εἰς τὰς δύο.

— Ἔ ! τότε ἔχωμεν καιρόν... Θὰ εἶναι ἀποφασισμένον εἰς τὰς δύο.

— Ἀποφασισμένον !... εἶσαι τρελλός...

— Διόλου... Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἤδη πολὺ προχωρημένον ἀφοῦ εἶναι ὁ ἀριθμὸς τρία τοῦ πατέρα. Μόνον σὲ ζητῶ τὴν χάριν νὰ μὲ συστήσῃς ἀμέσως εἰς τὴν μητέρα. Ἔπειτα, εἶναι δική μου δουλειά... Ὅλα τὰ ἀναλαμβάνω... Πρέπει μὲ κάθε τρόπον νὰ ἀλλάξωμεν θέσιν νὰ εὕρωμεν δύο καθίσματα εἰς τὸ ἴδιον ἁμάξι καὶ πλησίον τῆς πενθερᾶς μου.

— Τῆς πενθερᾶς σου ;

— Τὸ εἶπα : τῆς πενθερᾶς μου... Ἅμα εὕρωμεν τὰ δύο καθίσματα ἐνείκησα. Δὲν μὲ γνωρίζεις. Ἠξεύρω ἤδη τί θὰ εἰπῶ εἰς τὴν μητέρα τί θὰ εἰπῶ εἰς τὸν νεαρὸν γυνακάδελφόν μου—ὁ ὁποῖος εἶναι πολὺ νόστιμος—τί θὰ εἰπῶ εἰς τὴν μνηστήν μου. Θὰ κατακτήσω ὅλον αὐτὸν τὸν κόσμον πρὶν φθάσωμεν εἰς Λυών... Λυών... ὄχι εἶναι πολὺ γρήγορα· ἂς εἰποῦμεν τὸ πολὺ πολὺ πρὶν φθάσωμεν τὸ Μοντελιμάρ... Δῶσέ με πάλιν τὸν ὁδηγόν. Νὰ κανονίσωμεν ὅλα, νὰ μὴ ἀρίσωμεν τίποτα εἰς τὴν τύχην. Ἄχ ! κύτταξέ την. Ἀπὸ ἕνα τέταρτον τῆς ὥρας τρώγει φουντούκια. Καὶ πῶς τὰ σπάνει ! κράκ μὲ τὰ δόντια της, καὶ τί δόντια ! Κι' ὅταν τρώγῃ εἶναι εὔμορφη, σημεῖον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Εἶναι σπάνιαι αἱ γυναῖκες αἱ ὁποῖαι μένουν εὔμορφαι ὅταν τρώγουν καὶ ὅταν κοιμῶνται, πολὺ σπάνιαι ! Ἡ μικρὰ Ἀδελαΐς, ἡ ξανθή, ἐνθυμεῖσαι ; Ἔτρωγε βλακωδέστατα.

ΑΡΜΟΝΙΕΣ

ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑ

Στὴν κ. Λιόλια Μ. Βαλλιάνου.

Εἴταν κρυμμένα στὴ φωλιὰ πῶπλασαν μύρια χρόνια
μὲς τὴ ζωή μας, ἄγνωρα, λευκὰ δυὸ περιστέρια
κ' εἴταν τὰ πάναγνα πουλιὰ ξένα στὰ καταφρόνια
τῆς γῆς, σὰν ἔσμιξαν ἐδῶ, χαρούμενα τὰ χέρια.

Κι' ἀπὸ τὴν πρώτη γνωριμιὰ στὸ δρόμο τους αἰώνια
ἡ 'Αρμονία πρόβαλε μυριόχρωμη στ' ἀστέρια,
καὶ λάμπει τώρα ἀσάλευτη στοὺς Ἥλιους καὶ στὰ χιόνια
μὲς τὰ πελάγη τοῦ Παντὸς, μέσα στῆς γῆς τ' ἀσκέρια.

Καὶ λάμπει μπρὸς στ' ὁλόφωτο, σὰν ὄνειρο, ζευγάρι,
π' ἀφίνει πλάϊ του καὶ ζῇ κάθε τοῦ νοῦ καμάρι
κάτω ἀπ' τὸν ἴσιο τοῦ βουνοῦ, ποὺ ῥόδα τὸ στολίζουν.

Κι' ὅταν, στὸ ξάνοιγμα τ' αὐγερινοῦ, τὰ ῥόδα ἀρχίζουν
νὰ βαλσαμώνουν τὶς ψυχὲς, γοργὰ τὰ περιστέρια
τὴν 'Αρμονία κλείνουνε, σὲ μιὰ ψυχὴ ἀκέρια.

Παρίσι.

ΠΕΤΡΟΣ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΡΓΑ ΠΟΛΥΛΑ

Ἐνῷ πικρὸς εἶναι ἀκόμη ὁ πόνος καὶ ἡ πληγὴ ποὺ ἄνοιξε στὲς καρδιές μας ὁ θάνατος τοῦ Ἰακώβου Πολυλᾶ, γλυκὸ παρηγόρημα, θαρρῶ, θὰ εἶναι καὶ γιὰ ὅσους ἐγνώρισαν ἀπὸ σημὰ τὸν ἀσύγκριτον ἄνδρα καὶ γιὰ ὅσους τὸν ἀγάπησαν μελετῶντας τὰ ἔργα του, νὰ ἰδοῦν ἕνα νέο πολὺ εὐγενικὸ δεῖγμα τῆς λατρείας του πρὸς τὴν Τέχνη, τῆς ἀγάπης του πρὸς τὴ γλῶσσα μας. Ἡ μετάφρασις τοῦ «Ἐρημωμένου Κάστρου» τοῦ Μάθισσον, ποὺ πρώτη φορὰ δημοσιεύεται ἐδῶ, ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα ποιητικά του δοκίμια, ὅπου ὁ Πολυλᾶς ἐφανέρωνε τὴν ἔξοχη πλαστικὴ δύναμί του, θὰ μείνῃ βέβαια εἰς τὴν ἱστορία τῶν γραμμάτων μας ὡς ἕνα ὡραῖο προμήνυμα τοῦ μεγαλείου ποὺ λαμπρύνει τὰ ὡριμώτερα ἔργα του, μεταφραστικὰ καὶ πρωτότυπα, καὶ ἐξόχως τὸ μέγα γλωσσοπλαστικό του κατόρθωμα, τὴ Μετάφρασι τῆς Ἰλιάδος.

Τὸ 1852, στὴ Νεάπολι, ὅπου ἔμεινε δύο χρόνους, ὄχι ἐλεύθερος ἀπὸ λύπες καὶ φροντίδες, ὁ Πολυλᾶς μὲ τὸ γαληνὸ καὶ ἀτάραχον ἦθος ὁποῦ ἔδειξε πάντοτε ὡς τὲς ὕστερες ὧρες του, εὕρισκε τὸν τρόπο νὰ καταφεύγῃ συχνὰ στὸν κόσμο τῆς τέχνης καὶ τῆς φαντασίας, ποὺ εἶναι ἡ μόνη ἀληθινὴ παρηγορία τῆς εὐγενικῆς ψυχῆς. Ἐκεῖ, καθὼς καὶ ἄλλοῦ εἶπα, ἐμελετοῦσε τὸν Ὅμηρο καὶ τὸ Θουκυδίδη, τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Πίνδαρο, κ' ἐμετάφραζε τὴν Περιδιάβασι καὶ τοὺς Τεχνῖτες τοῦ Σίλλερ, τὴν Τρικυμία τοῦ Σέκσπηρ καὶ τὸ Ἐλεγεῖο τοῦ Ἐρημωμένου Κάστρου τοῦ Μάθισσον.

«Δὲν μοῦ φεύγουν ἀπὸ τὴν ἐνθύμησι (ἔγραφε στὸν καρδιακό του φίλο Κάρολο Μάνεσι) οἱ εὐτυχιτμένες ὧρες ὁποῦ μαζί σου ἐπέρασα στὴ λατρεία τοῦ θείου Γερμανοῦ (τοῦ Σίλλερ). Αὐτὸ μάλιστα μ' ἐπαρακίνησε νὰ σοῦ μεταφράσω τὸ ποιηματάκι ποὺ σοῦ ἐσωκλείω. Ὁ Μάθισσον εἶναι τῶντι ἄξιος νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Σίλλερ καὶ τοῦ Γκαῖτε. Ἐγνώριζα τ' ὄνομα καὶ τὴν ἀξίαν του ἀπὸ μία

κρίσι τοῦ πρώτου, ποὺ ἐτίμησε τότε τὸν νέον ποιητὴ καὶ τὸν ἔσπρωξε εἰς τὸ καλήτερο. Μοῦ ἔτυχε ναῦρω τοῦτο τὸ ποίημα σὲ μίαν ἀνθολογία καὶ ἡ ἡδονὴ ποὺ αἰσθάνθηκα μελετῶντας το καὶ ἡ ἁπλότης τοῦ ὕφους μοῦ εὐκόλυναν τὴ μετάφρασι, ποὺ εἶναι τόσο πιστὴ ὅσο μοῦ ἐσυγχώρεσε ἡ κυριώτερη ἀνάγκη νὰ μὴ πειράξω τὸ πνεῦμα τῆς γλώσσης μας. Τούτη θέλει δύναμες πολὺ μεγαλήτερες ἀπὸ τὲς δικές μου γιὰ νὰ γίνῃ ἄξια ν' ἀντιπαλέψῃ μὲ τὴ γερμανικὴ ποὺ ἔφεραν σὲ τόση τελειότητα οἱ μεγάλοι τεχνῖτες ἐκείνου τοῦ ἔθνους. Ὅσο γιὰ τὸ ποίημα ἰδοὺ ἡ ἰδέα ποὺ ἐσύναξα ἀπὸ τὲς πολλὲς ἐντύπωσες ποὺ μοῦ προξένησε. Ὁ ποιητὴς μᾶς παρασταίνει (Στρ. 1—3) μὲ χάρι καὶ ζωντανὸ αἴσθημα τὸ ἔρημο κάστρο. Μὲ λυρικὸ εὐκολοκίνητο πήδημα (3—9) μεταφέρεται ἡ φαντασία του στὸν περασμένο καιρὸ, τοῦ ὁποίου οἱ ἰσκιοι σηκώνονται καὶ γιομίζουν τὴν ἐρημία μπροστά του, καὶ μ' ὀλίγα δυνατὰ χρώματα μᾶς σχεδιάζει τὴν εἰκόνα τοῦ ἡρωικοῦ καιροῦ τοῦ μεσαιῶνα. Ὅλοι οἱ βαθμοὶ ἐκείνης τῆς ζωῆς περνᾶνε μπροστά μας· ὁ ἀργυρομάλλης πολεμιστὴς, ὁ ἀνδριωμένος καὶ χαριτωμένος νέος, εὐτυχισμένος εἰς τὸν πόλεμο μὲ τὴ δόξα τῆς νίκης, μακάριος ἀποκάτου στὴν πατρικὴ σκέπη μὲ τὲς χαρὲς τῆς ἀγάπης· ἡ ἡρωικὴ κοινωνία τῶν ἀνδρείων, καὶ τέλος δὲν λείπει τὸ παιδάκι, γενναῖο κλωνάρι ποὺ ἀνανεώνει τὴν ἔνδοξη γενεά. Μὲ κίνημα ἄλλο τόσο ἐλαφρὸ (9—12) ὁ ποιητὴς στρέφει ὀπίσω στὸ ἔρμο θέατρο τόσης λαμπρότητος, ὅπου μᾶς εἶχε ἀνακαλέσῃ μὲ τὲς δύο στροφὲς 7 καὶ 8, καὶ μὲ τὴ σύγκρισι ποὺ κάνει τῆς τωρινῆς καταστάσεως μὲ τὴν περασμένη ἀντισκόρτει τὸ λαμπρὸ ἄσμα ὡς μὲ ἀναστεναγμοὺς ὁποῦ πετιοῦνται ἀπὸ τὴν ψυχή του καὶ ὁποῦ τέλος ἁπλώνονται εἰς ἕνα γενικὸν Ἔλεγο (10—12), ποὺ κλεῖ τὸ ποίημα καὶ τὸ δένει ὄμορφα μὲ τὴν ἀρχή του. Γενικὸ ὕφος τὸ Ἐλεγειακό· μερικῶς, φυλάει τὸ γνήσιο χαρακτῆρα του στὴν ἀρχὴ καὶ στὸ τέλος, χρησιμεύει ὡς βάσις (sfondo) γιὰ τὴ μέση τοῦ ποιήματος, ὅπου βασιλεύει ἕνα ἔπος λυρικῶς ξετυλιγμένο, ὥστε ἡ δυνατὴ εἰκόνα τοῦ Ἡρωισμοῦ ἔχει περιθώριο τὰ γλυκὰ καὶ τρυφερὰ χρώματα τῆς λύπης, ὁποῦ κυρίως ἀνήκουν εἰς τοῦτο τὸ εἶδος τῆς ποιήσεως».

Ἀναγνωρίζεται στὴ φιλικὴ τούτη σημείωσι ὁ αἰσθαντικὸς κριτικὸς τῆς Μελέτης τῆς Τρικυμίας καὶ τῶν Προλεγομένων τοῦ Σολωμοῦ. Παρατήρησε πῶς τὸ παραμικρὸ μέρος τῆς οὐσίας τοῦ ὡραίου ποιήματος δὲν ξεφεύγει τὴν κριτικὴ προσοχή του· πῶς ὁ ἐνθουσιασμὸς, ὁποῦ ἔκαμε ν' ἀναβρύσῃ τὸ ἀγαπητὸ ρεῦμα τῶν στίχων, ἀναμερίζει, θαρρεῖς, γιὰ ν' ἀφήσῃ τόπο στὸν καθαρὸ νοῦ νὰ βασιλεύῃ ὑποτάζοντας τὸ αἴσθημα ὥστε σεμνότατος νὰ βγαίνῃ ὁ λόγος καὶ τόσο μονάχα χρωματισμένος, ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ φανερωθῇ ὁ φωτεινὸς στοχασμός του. Αὐτὴ ἡ σεμνότης, μονάκριβη ἴσως εἰς τὴ φτωχή μας φιλολογία, Ἑλληνικὴ τόσο, ὥστε νὰ φέρνῃ εὐθὺς στὸν ἐρωτεμένο νοῦ μας τοὺς παλαιούς μας, αὐτὴ ποὺ τόσο θαυμαστὰ σὲ τόσες σελίδες του σμίγει μὲ τὴν ξαστερωσύνη καὶ μὲ τὸ βάθος τοῦ στοχασμοῦ, αὐτὴ εἶναι καὶ τ' ὡραιότερο στολίδι τῶν ἔργων του καὶ ὁ καθαρώτατος καθρέφτης τῆς ἀγνῆς καὶ ἀληθινῆς του ψυχῆς. Ὅποιος δὲν ἔχει τὴ δύναμι νὰ αἰσθανθῇ τὸ κάλλος τῆς ζηλευτῆς αὐτῆς ἁρμονίας, δὲν θ' ἀξιωθῇ ποτὲ νὰ νοήσῃ τὴν ὑψηλὴ θέσι τοῦ Πολυλᾶ. Ἂν καὶ σὲ διαφορετικὸ κύκλο, ἀληθεύουν μὲ μικρὴ τροποποίησι καὶ γι' αὐτὸν τὰ ὡραῖα λόγια ποὺ ἔγραφε ὁ ἴδιος γιὰ τὴν Αὐγοῦλα τοῦ Σολωμοῦ. «Ἡ ἁπλότης τοῦ τρόπου εἶναι τέτοια, ὥστε κινδυνεύει νὰ μὴ δεχθῇ ὅλο τὸ ὡραῖο τοῦ ποιήματος, ὅποιος δὲν ὑψωθῇ εἰς τὴν ἁγνὴ τῆς ψυχῆς διάθεσι, ἀπὸ τὴν ὁποίαν αὐτὸ ἐβγῆκε καθαροστάλαχτο».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΟΣΓΟΥΡΟΣ

ΕΛΕΓΕΙΟ

γραμμένο εἰς τὰ Ἐρείπια ἑνὸς Κάστρου

— ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΜΑΤΘΙΣΟΝ —

1.

Οἱ ἀγροὶ ἡσυχάζουν ἄφωνοι, ὁ πέπλος τῆς ἑσπέρας
ἁπλώνεται καὶ ἀπέθανε τοῦ δάσους τὸ τραγοῦδι·
μόνον στοὺς παλαιόπυργους ἐδῶ τρυζῶνι κλαίει.
Σιωπὴ μᾶς γύνουνε σιγὰ ἀέρες δίχως νέφη·
ἀργὰ 'πὸ τὰ βοσκήματα γυρίζουν τὰ κοπάδια,
κι' ὁ γεωργὸς θ' ἀναπαυθῇ στὸ πατρικὸ καλύβι.

2.

Ἐδῶ σὲ τοῦτες τὲς κορφὲς ποὺ λόγγοι στεφανώνουν,
τοῦ περασμένου τοῦ καιροῦ ἀνάμεσα στὰ ἐρείπια,
ἐνῶ σβυμένης γενεᾶς σκιὰ μὲ ἀνατριχιάζει,
σοῦ δίνω, λύπη τῆς καρδιᾶς, αὐτό μου τὸ τραγοῦδι.
Θρηνῶ ποὺ ἐδῶ ποὺ κεῖτονται τὰ σάπια ἀπομεινάρια,
ἔλαμπε κάστρο πυργωτὸ στ' ἄγριου βουνοῦ τὸ φρύδι.

3.

Ἐκεῖ ποὺ ζέφυρος λεπτὸς σειεῖ λυπηρὰ τὰ φύλλα
κισσοῦ στὰ μαῦρα τρίμματα τῆς στέγης τυλιγμένου,
κι' ἀπ' τὰ ἔρημα παράθυρα φέγγει θαμπὸ τὸ δείλι,
σ' ἐκείνους ἴσως τοὺς καιροὺς τὰ δάκρυα τοῦ πατέρα
βλογοῦσαν τὸ καλήτερο παιδὶ τῆς Γερμανίας,
ποὺ στὴ φιλότιμη καρδιὰ τὸν πόλεμο διψοῦσε.

4.

«Μὲ τὴν εὐχή μου κίνησε», τοῦλεγε ὁ ἀργυρομάλλης
ἄνδρας, ἐνῷ τὸν ἔζωνε τὸ ξίφος τῆς ἀνδρείας,
«ἢ νικηφόρος γύρισε ἢ πλιὰ νὰ μὴ γυρίσῃς·
»τίμησε τοὺς προγόνους σου». Τὸ τίμιο παλληκάρι
στὰ μάτια ἀστράφτει θάνατο, κ' ἡ ὄψι του ἀναμμένη
ὡσὰν τριαντάφυλλα πολλὰ στὴν πορφυρὴν αὐγοῦλα.

5.

Τότε, ὡς ὁ Λεονταρόκαρδος Ριχάρδος εἰς τὴ μάχη
ὁ νέος πετιόνταν, σύγνεφο ποὺ θρέφει ἀστροπελέκια,
κ' ἔσκυφτε ἡ δύναμι τοῦ ἐχθροῦ σὰν δρῦ σ' ἀνεμοζάλη.
Ὡσὰν αὐλάκι, ταπεινὸς, ποὺ λούλουδα ποτίζει
γυρίζει πρὸς τὸ κάστρο του στ' ἄγριο βουνὸ στημένο,
νὰ τὸν χαροῦν δακρύζοντας τὰ μάτια τοῦ πατρός του
καὶ τῆς σεμνῆς του γυναικὸς τ' ἀγαπημένα χείλη.

6.

Πόσες φορὲς ἀγνάντεψε μὲ τρυφερὴ λαχτάρα
ἀπ' τὸ παράθυρο ἡ Καλὴ τῆς λαγκαδιᾶς τὸ δρόμο!
Ἀσπίδα λάμπει, θώρακας, στὸν ἥλιο χρυσωμένα,
πετοῦνε τ' ἄλογα κ' ἰδοὺ κοντὰ 'ναι ὁ ἀγαπημένος!
Τὸ δεξὶ χέρι τὸ πιστὸ προσφέρνοντάς του μένει
ἄφωνη κοκκινίζοντας καὶ ἀχνίζοντας σιμά του·
ἀλλ' ὅ,τι λὲν τὰ μάτια της δὲν τόλεγα τραγοῦδι,
κι' ἂν ὁ Πετράρχης κ' ἡ Σαπφὼ μοῦ δίναν τὴ φωνή τους.

7.

Χαρμόσυν' ἀντηχοῦσανε κρουσμένα τὰ ποτήρια
ἐκεῖ ποὺ τ' ἀγριόχορτα πλεχτὰ περισκεπάζουν
τὲς μαῦρες τρύπες πῶστησε φωλιὰ τὸ νυχτοπούλι.
Ἠχοῦσαν ὡς ποὺ ἐχλώμιαινε τ' ἀργυρὸ φῶς τῶν ἄστρων,
λέγαν τὲς νίκες π' ἄρπαξαν τὰ χέρια τ' ἀνδρειωμένα,
κι ὅσ' 'παθαν
ἥρωες γροικοῦν κι ἄγρια ἡδονὴ στὰ στήθη τους ξυπνᾶει.

8.

Τί διαφορά! σήμερα ἐρημιὰ καὶ μαύρη νύχτα ζώνει
τὸν τόπο ποὺ τόσο ἔλαμπε! Τώρα θρηνᾶει τ' ἀέρι
ὅπου οἱ ἀνδρειωμένοι ἐγνώρισαν τῆς συντροφιᾶς τὴ χάρι!
Ἔρμα βλαστάρια ἐφύτρωσαν σ' ἐκεῖνο τὸ κατῶφλι,
ὅπου παιδάκι ἐρώνταζε γι' ἀσπίδα καὶ κοντάρι
σὰν ὁ πατέρας ὥρμησε στὸ ἄτι τοῦ πολέμου.

9.

Τῶν δυνατῶν τὰ κόκκαλα στῆς γῆς τὰ μαύρασπλάχνα
τώρα εἶναι χῶμα· μάρμαρα κι αὐτὰ μισοθαμμένα
τὴν κλίνη ποὺ ἀναπαύονται μὲ κόπο μας δηλοῦνε.
Πολλοὶ ἀπὸ χρόνους ἔγιναν παιγνίδι τῶν ἀνέμων,
ἐβούλησεν ἡ μνήμη τους ὡσὰν τὰ μνήματά τους,
καὶ τῶν ἀνδρείων ὁ καιρὸς μὲ τὰ λαμπρὰ τους ἔργα
πλέει μέσα στὸ σύγνεφο τῆς ἀλησμονησίας.

10.

Τῆς ζωῆς μας ἔτσι σβύνονται οἱ δόξες καὶ τὰ φῶτα!
ἔτσι τ' ὀνειροφάντασμα τῆς δύναμης πετάει!
ἔτσι γοργὰ ἀφανίζονται μὲ τοῦ καιροῦ τὸ ρεῦμα
ὅσα ἡ γῆ φέρνει σ' ἔρημο σκοτάδι βυθισμένα,
δάφνες ὁποῦ τοῦ νικητῆ τὸ μέτωπο λαμπρίζουν,
πράξες ποὺ ἀπὸ τὸ μάρμαρο καὶ ἀπ' τὸν χαλκὸν ἀστράφτουν,
σημάδια τοῦ μνημόσυνου κι ἄσματ' ἀθανασίας.

11.

Τὸ κάθε τί ποὺ μ' ἔκστασι καὶ μὲ καρδιὰς λαχτάρα
ἐδῶ στὸ χῶμα αἰσθάνθηκε ψυχὴ χαριτωμένη,
τὰ πάντα γίνοντ' ἄφαντα σὰν ἥλιος φθινοπώρου,
ὅταν οἱ ἀχτῖνες κρύβονται στὴ μαύρη ἀνεμοζάλη.
Ἐκεῖνοι ποὺ ἐριλήθηκαν τὸ βράδυ κ' ἐχαρῆκαν,
γλωμοὺς ἡ αὐγὴ τοὺς εὕρηκε στοῦ χάρου τὲς ἀγκάλες·
φιλία καὶ ἀγάπη ἐδῶ στὴ γῆ σημάδι δὲν ἀφίνουν.

12.

Ὦ γλυκειὰ ἀγάπη! οἱ κῆποι σου οἱ πολυευωδισμένοι
μὲ λόγγους συνορεύουνε· ἀπάντεχη μαυρίλα
καὶ τῆς φιλίας τὸν ἄδολον αἰθέρα μᾶς θολώνει·
ἀνώφελ' εἶναι δύναμις ὕψος, τιμὴ καὶ δόξα!
τὸ μέτωπο ποὺ διάδημα περήφανο φορᾶει,
καὶ τὸ κεφάλι ποὺ γυρτὸ τρέμει στὸ σταυροδρόμι,
ὅμοια μὲ τὸ σκοτάδι του ὁ τάφος τὰ σκεπάζει.

Νεάπολις 26 Φεβρουαρίου 1852 Ε. Ν.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΟΛΥΛΑΣ.

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΗ

Θέλεις γράμμα γραμμένο ἀπὸ τὰ εὐτυχισμένα χέρια μου; Θέλεις τὴν περιγραφὴν τῆς τελείας εὐτυχίας μου, ἡ αὔρα τῆς ὁποίας θὰ διασκεδάσῃ καὶ τὰ τελευταῖα σύννεφα τῆς ἀλόγου ἐπιμονῆς τῶν γονέων σου;

Εἶνε ἀγαθὸς, ἄβρος, περιποιητικὸς, εὐφυὴς σ' ἀγαπᾷ καὶ ὅμως αὐτὰ τὰ ὁλοφάνερα προτερήματά του οἱ γονεῖς σου δὲν τὰ βλέπουν;

Ἀχ, νεότης τρελλή! χρωματίζουσα μὲ τὰ φαιδρὰ τῆς ἴριδος χρώματα τὰ συντρίμματα τῆς ὑάλου τὰ ὁποῖα πληγώνουν τοὺς ἁπαλοὺς γυμνοὺς πόδας!!

Ἡ καρδιὰ ξεχειλίζει ἀπὸ στοργὴ ἡ ὁποία δὲν διευθύνεται πάντοτε ἐπαξίως.

Θέλεις τὸ μυθιστόρημα τῆς ζωῆς μου τὸ ὁποῖον σοῦ διηγήθη ἡ τροφός μου καὶ τὸ ὁποῖον τόσον σὲ συγκινεῖ; ἄκουσε καὶ κρῖνε ἀπαθῶς. Μὴ νομίσῃς ὅτι ἡ παροῦσά μου περικλείει ἠθικὴν διδασκαλίαν, τὴν ὁποίαν ἐπενόησα νυστάζουσα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς λυχνίας. Τὸ ἄκαρπον τῶν τοιούτων διδασκαλιῶν τὸ ἐνόησα ἐγὼ βαθύτατα.

Εἶνε ἁπλούστατα ἡ περιγραφὴ τοῦ βίου μου· ἀντίγραφὴ ἀκαλλώπιστος ἐκ τοῦ πραγματικοῦ.

Ἕνα καθρεπτάκι καρφωμένο ἐδῶ ἐμπρός μου δεικνύει ἕνα μέτωπον ῥυτιδωμένο τὸ ὁποῖον στεφανώνουν ἄσπρες τρίχες. Αὐτὸ τὸ μέτωπον εἶνε τὸ ἰδικόν μου.

Πῶς τὸν ἠγάπησα! πόσα προτερήματα τοῦ ἀπέδιδε ἡ ἀγαπῶσα ψυχή μου! πόσα μεγαλοπρεπῆ εὐδαιμονίας ὄνειρα ἔπλασα! Καὶ ἐπειδὴ ὅταν ἀγαπᾷ κάνεις γείνεται ἄδικος, κάθε ἄλλο αἴσθημα ἔσβυσε μέσα στὴν καρδιά μου διὰ νὰ λάμπῃ μόνον ἡ πρὸς ἐκεῖνον ἀγάπη μου.

Δὲν προσηυχόμην πλέον διότι ὁ Θεὸς μοῦ ἐφάνη σκληρός, ἄδικος, φθονερός, ἀφοῦ δὲν συνεκίνεῖτο ἀπὸ τὰς παρακλήσεις μου καὶ ἀφοῦ δὲν κατεδέχετο νὰ γείνῃ ὁ μεσίτης τῶν ἐρώτων μου. Τοὺς γονεῖς μου τοὺς ἐθεώρησα ἄστοργα τέρατα μὴ ἐπιθυμοῦντα τὴν εὐτυχίαν τοῦ τέκνου των.

Οἱ οἰκογενειακοί μας φίλοι ὅλοι ἀναίσθητοι ἄνθρωποι ἰδιοτελεῖς πεζοὶ χυδαῖοι.

Καὶ ἐν μέσῳ ὅλων αὐτῶν τῶν γαμαιπετῶν ὑπάρξεων μοῦ ἐφαίνετο ἄδικον νὰ ζῶ ἐγὼ τὸ τέλειον πλάσμα! Ἐκεῖνος μὲ ἱπποτικότητα ἄλλης ἐποχῆς δὲν ἔλεγε κακὸν διὰ κάνένα. Τοῦ ἔρθανε νὰ τὸν ἀγαπῶ ἐγὼ καὶ ἀδιάφορος ὑπέφερε τὰς περιφρονήσεις ὅλων τῶν ἄλλων.

Μ' ἔλεγε: ὅτι δὲν εἶνε ἄξιος τοιαύτης εὐτυχίας καὶ μὲ ἠγάπα ὅπως ποτὲ γυνὴ δὲν ἠγαπήθη.

Οὔτε τὰ ψύχη ἐπάγωναν τὸν ἔρωτά του, οὔτε ὁ καύσων τὸν ἀνέλυε. Δὲν ἔπλαττεν, ὅπως μοῦ ἔλεγε, κάνὲν ὄνειρον καὶ ὁ ἔρως του ἦτο ἔρως ἀπηλπισμένος, διότι δὲν ἤθελε νὰ μ' ἀφαρπάσῃ ἀπὸ τὴν εὐμάρειαν τοῦ πατρικοῦ οἴκου καὶ νὰ μὲ ῥίψῃ εἰς τὴν δυστυχίαν.

Ἐγὼ διὰ νὰ μὴ ὑποφέρῃ μόνον ἐκεῖνος, ἔτρωγα λιτὰ εἰς τὴν πλουσίαν τράπεζαν τοῦ πατρός μου καὶ δὲν ἐζήτησά ποτε ἀπὸ τὰ χίλια μικροπράγματα, τὰ ὁποῖα τόσῳ χαροποιοῦν τὰς νέας κόρας.

Ὠχρίασα καὶ ὁ πατήρ μου ἐξηκολούθει νὰ μένῃ ἄκαμπτος. Δὲν ἐπιμένουν ἀλόγως οἱ γονεῖς μας, Μοσχούλα μου· γιατὶ ζοῦν καὶ κοπιάζουν; γιὰ τὴν εὐτυχία τῶν παιδιῶν των. Λοιπὸν εἶνε δυνατὸν νὰ θέλουν τὸ κακόν των; Τώρα ποῦ ἔγεινα μάνα καὶ μάνα δυστυχισμένη, τώρα ἐξηγῶ τὴν διαγωγὴν τῶν γονέων μου. Ἡ στοργὴ καὶ ἡ πεῖρα, εἶνε οἱ φρουροὶ τῆς τρελλῆς νεότητος· βλέπουν μακρὰν οἱ γονεῖς καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἀπαλὴν χλόην, βλέπουν ἐκεῖνοι τὰς ἐχίδνας.

Μιὰ νύκτα παίρνω ἕνα γραμματάκι τοῦ Φίλωνος, ποῦ μοῦ ἔγραφε μὲ γράμματα τρεμουλιαστά: πῶς εἶνε βαρειὰ ἄρρωστος καὶ ἤθελε νὰ μὲ ἰδῇ ἴσως γιὰ ὕστερη φορά.

Νὰ ζητήσω ἄδειαν; νὰ συλλογισθῶ; πῆρα τὸ ἐπανωφόρι μου καὶ σιγὰ σιγὰ σὰν νυκτοκλέπτης ἔβγα ἀπὸ τὸ πατρικό μου σπίτι.

Ὅταν ἔβγαινα ἀπὸ τὸ δωμάτιόν μου ἐστάθηκα λιγάκι, ὄχι ἀπὸ δισταγμόν, ἀλλὰ ἀπὸ μίαν ἀλλόκοτον συγκίνησιν.

Τὰ παιδικά μου χρόνια μὲ τὰς ὡραίας εἰκόνας των, πέρασαν ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ θολωμένα ματια μου· καὶ μὲ πύρινα γράμματα ἔβλεπα παντοῦ γραμμένα αὐτὰ τὰ λόγια, ποῦ μοῦ ἐπανελάμβανε ὁ πατέρας μου μὲ πόνον ἀληθινὸ σὲ κάθε ἀταξία μου.

— Μαργαρώ παιδί μου, ἐσὺ πρέπει νὰ ἦσαι πολὺ φρόνιμη καὶ πολὺ καλὸ παιδάκι, γιατὶ εἶσαι ἡ πρώτη μας κόρη καὶ τὰ ἀδελφάκια σου δὲν ἀκολουθοῦν τόσον πολὺ τὰς συμβουλάς τὰς δικάς μας ὅπως τὰς πράξεις τὰς δικάς σου.

Αὐτὰ τὰ λόγια μοῦ ἐκάρφωναν ἕνα φαρμακερὸ καρφὶ μέσα στὴν καρδιά μου· ἀλλὰ μὲ τὴν ἰδέα ὅτι τὸ καθῆκόν μου εἶνε νὰ εὑρεθῶ στὸ προσκεφάλι τοῦ ἀρρώστου μου, μ' ἔδωκε δύναμι καὶ ἐνῷ ὠνόμαζα τὴν συγκίνησί μου ἀδυναμία, ἔργα μὲ τὴν βεβαιότητα πῶς δὲν θὰ ξαναπατήσω στὸ σπίτι αὐτὸ ποῦ ἔζησα τόσῳ *μαύρας μέρας*. Ὅταν βγῆκα στὸ δρόμο φοβισμένη καὶ μὲ παλμοὺς δυνατούς, ἤκουσα βήματα καὶ παγωμένη ἀπὸ φόβο γύρισα νὰ βεβαιωθῶ ποιὸς μὲ καταδιώκει καὶ γνώρισα τὴν Ἄλις, τὸ ἀγαπημένο μου σκυλλάκι.

Ἕνας μεθυσμένος στρατιώτης μ' ἐπλησίασε καὶ ἐγὼ ἀντλοῦσα δύναμιν ἀπὸ τὴν ἀπόφασίν μου, ἤρχισα νὰ τρέχω διὰ νὰ ἀποφύγω τὰ βαναυσα χέρια του.

Ἕνας γνωστός μας κύριος σοβαρὸς καὶ ἐνάρετος ἐστήριζε στὸν βραχίονά του μιὰ νέα ντυμένη μὲ ζωηρὰ χρώματα καὶ ἐγελοῦσαν δυνατά.

Ἐπὶ τέλους ἔρθασα στὸ σπίτι τοῦ Φίλωνος μου.

Ἡ οἰκοκυρά του, μία πολὺ εὐτραφὴς γυναῖκα καὶ πολὺ κόκκινη, μὲ ὑπεδέχθη, μὲ χαμόγελο σὰν νὰ μὲ ἤξευρε πρὸ πολλοῦ.

Χωρὶς νὰ ἴδῳ τίποτε καὶ χωρὶς νὰ ξεσκεπάσω τὸ πρόσωπό μου, αὐτὴ ἡ μάγισσα κατάλαβε ποῖον ζητοῦσα καὶ μὲ ὡδήγησε εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Φίλωνός μου.

Ὅταν τὸν εἶδα στὴν πολυθρόνα νὰ κάθεται καὶ νὰ καπνίζῃ, μὲ δυὸ τρεῖς φίλους του ζωηρό, ζωηρό, αἰσθάνθηκα ἕνα ἀλλόκοτο αἴσθημα καὶ δύο ἰδέαι ἄρχισαν νὰ πολεμοῦν μέσα στὸ ἀδύνατο κεφάλι μου.

— Γιατὶ νὰ ἴδῃ ψέματα· καὶ γιατὶ νὰ μεταχειρισθῇ τέτοιο ψέμα· Δὲν ἐχάρηκα καθόλου ποῦ δὲν ἦταν ἄρρωστος, μὰ καθόλου· θὰ τὸν ἐπροτιμοῦσα νὰ ἦταν ῥιγμένος στοῦ χάρου τὸ κρεβάτι καὶ ἐγὼ νὰ τὸν διαφιλονεικοῦσα μὲ τὸ θάνατο.

Αὐτὰ συλλογίσθηκα στὴ σκιὰ τοῦ διαδρόμου καὶ μοῦ ἔφεραν δάκρυα πικρά.

Ἡ οἰκοκυρὰ μπῆκε μέσα (διότι μέσα ἀπὸ τὰ δάκρυά μου, αἰσθάνθηκα νὰ περνᾷ ἕνα θωρηκτὸ ἀπὸ ἐμπρός μου) καὶ εἶπε τοῦ Φίλωνος: πῶς βρίσκομαι ἐκεῖ.

Ὁ Φίλων ἔτρεξε καὶ ἄνοιξε ἕνα ἄλλο δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον μὲ ἔσυρε ἐνῷ μοῦ ὡμίλει διὰ τὴν ἀγάπην του καὶ διὰ τὴν εὐτυχίαν του.

Τοὺς δισταγμούς μου, τὴν ἀηδίαν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἐπροξένησε τὸ ψέμα, ὅλα τὰ ξέχασα καὶ ἄκουα τὰ λόγια τὰ θερμὰ ποῦ ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν καρδιὰ τοῦ Φίλωνός μου.

— Δὲν εἶνε ἄρρωστο τὸ σῶμά μου, μὰ ἡ ψυχή μου εἶνε ἄρρωστη. Δὲν μπορῶ πειὰ νὰ ζήσω χωρὶς ἐσένα, Μαργαρώ μου. Συλλογίσθηκα πολὺ πρὶν νὰ σοῦ πῶ ἐκεῖνο τὸ ψέμα. Μὰ ἤξευρα τὴ γενναία σου καρδιά, πῶς θὰ ἔτρεχες στὴν ἰδέα τοῦ κινδύνου. Πρέπει νὰ δοθῇ ἕνα τέλος σ' αὐτὴν τὴν ἀγωνία... καὶ ὁ θάνατος ἀκόμη εἶνε μία λύσις... γι' αὐτὸ ἤθελα νὰ σὲ ἴδω ν' ἀκούσω ἀπὸ τὰ χείλη σου πῶς μ' ἀγαπᾷς καὶ ν' ἀποθάνω μὲ τὴν βεβαιότητα πῶς πεθαίνω γιὰ μιὰ καρδιὰ ποῦ ἐνόησε τὸν ἔρωτά μου καὶ θὰ ἐνοήσῃ καὶ τὴ θυσία μου.

Ἀχ Μοσχούλα, ν' ἀκούσῃς τέτοια λόγια ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ποῦ ἀγαπᾷς, πειὰ τρέλλα δὲν εἶσαι ἱκανὴ νὰ κάμῃς.

— Ἄκουσε Μαργαρώ, οἱ γονεῖς σου δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καμφθοῦν, ἐγὼ προτιμῶ νὰ σὲ ἴδω νεκρή, παρὰ σὲ ἄλλου χέρια· ὑποφέρω, λυώνω μ' αὐτὴν τὴν ἰδέα: πῶς θὰ ξημερώσῃ μιὰ μαύρη μέρα, νὰ πᾷς νυφη σ' ἄλλου σπίτι. Πρέπει νὰ δοθῇ μιὰ λύσι σ' αὐτὴν τὴν ἱστορίαν. Εἶσαι ἕτοιμη νὰ ὑποφέρῃς κάθε θυσία γιὰ μένα; μ' ἀγαπᾷς τόσῳ πολύ, ὥστε ν' ἀφήσῃς τὸ πατρικό σου σπίτι καὶ νὰ γείνῃς σ' αὐτὸ τὸ ρτωχόσπιτο ἡ εὐλογητὴ σύζυγός μου;

— Καὶ τὸ ὠνόμασες αὐτὸ θυσίαν; εἶπα ἐγώ, μὲ ἐνθουσιασμὸν καὶ χωρὶς τύψιν συνειδήσεως, θυσιάζουσα τοὺς γονεῖς μου.

— Αὐτὰ τὰ δυὸ μονοπάτια βλέπω· ἢ ν' ἀποθάνω ἐγὼ καὶ τότε εἶσαι ἐλεύθερη νὰ πάρῃς ὁποῖον ὁ πατέρας σου διαλέξῃ ἢ νὰ γείνῃς δική μου σήμερα. Αὔριο θὰ ἦνε ἀργά. Ἕνας γέρως θεῖός μου καὶ μιὰ θεία μου θὰ ἔλθουν στὸ γάμο μας. Ὁ νουνός μου εἶνε ἕνας παπᾶς σεβάσμιος· θέλεις Μαργαρούλα μου, Μαργαριταρένια μου, ἀληθινό μου μαργαριταράκι, δέχεσαι;

Ἔκλαιε!

Λένε πῶς ἡ γυναῖκα κλαίει γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τὰ θελήματά της. Μὰ ἕνα δάκρυο τοῦ ἀνδρὸς, ὁδηγεῖ τὴ δυστυχίσμένη γυναῖκα στὴν καταστροφή.

Αὐτὸς ὁ ἰσχυρός, ὁ κύριός μας, ὁ δεσπότης μας, νὰ κλάψῃ;

— Καλὲ κλαίει γιὰ μένα!!! δηλ. τὸ *κλαίει* ἐκεῖνο φανερώνει: πῶς ἀφοῦ κλαίει εἶνε τρυφερός, εὐαίσθητος μπορεῖ νὰ κάμῃ τὴν μεγαλείτερη τρέλλα καὶ καμμιὰ φορὰ ὁ καιρὸς ποῦ σὰν τὸν ἥλιο φωτίζει κάθε σκοτάδι καὶ διώχνει κάθε σκιά, μᾶς φανερώνει πῶς αὐτὸς ὁ *αἰσθηματίας*, δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ τίποτε παραπάνω ἀπ' αὐτὸ ποῦ ἔκαμε δηλ. μονον μπορεῖ νὰ *κλαίῃ*.

∴

Ἔγειναν οἱ γάμοι μου.

Ἡ γιαγιὰ ἡ μαμὰ ὁ μπαμπᾶς μοῦ ἐφάνηκαν πλάσματα περιττὰ ἀφοῦ ἐκεῖνος ἦτο ἐκεῖ.

Ὁ παπᾶς, ὁ γνωστὸς παπα-Κόκκινος, ὁ ὁποῖος ἀνελάμβανε αὐτὰ τὰ κρυοστεφανώματα δηλ. τὰ στεφανώματα χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ Πατριαρχείου ἦταν χαρούμενος.

Ἐγὼ αὐτὰ ὅλα τὰ εὕρισκα φυσικώτατα καὶ ἔβλεπε τὴν χαρὰ νὰ φωτίζῃ τὸ προσωπάκι τοῦ Φίλωνός μου καὶ ἔλεγα μὲ περηφάνεια·

— Αὐτὴ ἡ χαρὰ εἶνε ἔργον ἰδικόν μου.

Μὲ τόσην ἐλαφρότητα, Μοσχούλα, ὁ ἄνθρωπος διαθέτει τὰ τῆς ζωῆς του σὲ μιὰ στιγμὴ μέθης γιατὶ καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς εἶνε μέθη χωρὶς

κρασὶ ἀλλὰ πολὺ πειὸ ἐπικίνδυνη ἀπὸ κάθε ἄλλη μέθη.

* * *

Μιὰ μέρα ἐνῶ τραγουδοῦσα καὶ ἐπότιζα τὰ λουλούδια μου καὶ ὁ Φίλων ἔγραφε ἕνα γράμμα, ἐγὼ ἐμετροῦσα τὴν εὐτυχία μου. Γελοῦσα μὲ τὴν ἀνησία τοῦ πατέρα μου ποῦ εἶπε στ' ἀδελφάκια μου: πῶς ἐγὼ πέθανα!

Τὴ μαμὰ τὴ λυπούμουνα γιατὶ πολὺ τὴν ἐπίκρανε ἡ ἀπόφασί μου. Μὰ εὕρισκα τόσω ἄδικη τὴ λύπη της ποῦ ἐνόμιζα πῶς θὰ ἦταν ὑπερευαισθησία ἂν ἔλυωνα κ' ἐγὼ γιὰ τὴς τρέλλαις καὶ τὰ ξαναμωράματα τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου.

Γιατί μὲ λυποῦνται; Ποιὸν θὰ ἔπαιρνα ἐπὶ τέλους; Αὐτὴ ἡ λιτὴ ἀλλ' ἄνετος ζωὴ ἦταν ἡ δυστυχία τὴν ὁποίαν ὡς καλοὶ γονεῖς ἔπρεπε νὰ προλάβουν... γὰ, γὰ, γὰ!!! ξαναμωράματα.

Ὁ Φίλων ἄφισε τὴν πέννα ἀπὸ τὰ χέρια του καὶ συλλογίζουνταν.

— Τί ἔχεις, Φίλων μου; τοῦ εἶπα καὶ ἐχαίδευα τὰ μαλλάκια του τὰ μετάξινα ποῦ ἐστεφάνωναν μὲ τόση χάρι τὸ μεγάλο του μέτωπο.

Ἐγέλασε ἕνα γέλοιο ἀλλόκοτο.

— Πές μου γιὰ νὰ γελάσω κ' ἐγώ.

— Ξεύρεις τί συλλογίζουμαι;

— Ποῦ νὰ φαντασθῶ!

— Τὸν πατέρα σου...

— Κ' ἐγὼ τὸν ἴδιο συλλογίζουμουν. Βλέπεις Φιλωνάκι μου, αἱ ψυχαί μας συναντῶνται στὴν ἴδια σκέψι· ἀκολουθοῦν τὸν ἴδιο δρόμο.

Ἐγέλασε ἀκόμη περισσότερο καὶ εἶπε.

— Δὲν πιστεύω. Δὲν θέλω ὅμως νὰ μάθω τί συλλογίζουσουν ἐσύ· θὰ σοῦ πῶ τὴ δική μου σκέψι μόνο, χωρὶς στολίδια, ἁπλῆ καὶ καθαρὴ ὅπως διάβηκε ἀπὸ τὸ πνεῦμά μου.

— Λέγε.

— Ὁ κ. πατέρας σου ἔπαιξε καλὸ παιγνίδι καὶ τώρα κάμνει καὶ τὸ θυμωμένο· ξεύρει ὁ Φίλων ἀπὸ τέτοιαις κωμωδίαις!!

Ἕνα φλογισμένο καρφὶ ἐμπήχθηκε στὴν καρδιά μου μέσα.

— Βέβαια, βρίσκεται ἕνας βλάκας, ποῦ ἁρπάζει τὴν πειὸ ἄσχημή του κόρη χωρὶς δεκάρα καὶ ἐκεῖνος σοῦ κάμνει τὸν μεγάλο κύριο, τὸν θυμωμένο Δία, ἐνῶ ἀπὸ μέσα του μακαρίζει τοὺς βλάκας, οἱ ὁποῖοι ἁρπάζουν χωρὶς δεκάρα τὴς ἄσχημαις πλουσιοκόραις. Ἀρκετὰ τὸν ἄφηκανὰ μὲ νομίζῃ βλάκα! Πῆγα χθὲς στὴν ἐκκλησιὰ ποῦ βαπτίσθηκες καὶ εἶδα τὸ βαπτιστικό σου· εἶσε, ὄχι δεκαοκτὼ καὶκοροφέξαλα ἀλλὰ σωστὰ εἴκοσι πέντε καὶ ἐπομένως ἐνήλικος ὥστε ἅμα ἀποθάνῃ, ὅπως ὅλοι ἐλπίζουν, θὰ κληρονομήσῃς καὶσὺ ὅπως τὰ ἀδελφάκια σου. Ἕνα φόβο εἶχα νὰ μὴ σὲ ἀποκληρώσῃ ἀλλὰ ὡς τώρα δὲν τὸ ἔκαμε καὶ δὲν πιστεύω νὰ τὸ κάμῃ. Μὰ δὲν μοῦ φθάνει αὐτὸ γιατὶ λένε πῶς θὰ πεθάνῃ γρήγορα, μὰ ἡ ἀρρώστεια του μπορεῖ νὰ σύρῃ καὶ δυὸ καὶ τρία καὶ δέκα χρόνια κ' ἐγὼ ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ ψιλά. Πρέπει νὰ θυμηθῇς τὴν ἐπιστολογραφία γιατὶ μοῦ ἔγραφες κάτι θαυμάσια γράμματα καὶ νὰ τοῦ γράψῃς ἕνα γραμματάκι ἀπὸ κεῖνα ποῦ ξέρεις, γιὰ ν' ἀνοίξῃ καὶ ζωντανὸς τὸ χρυσοποῦγγί του.

Μὰ ἔλα μὴν κλαῖς τώρα αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικότης.

Ἐγὼ ἔκλαια σὰν νὰ ἐγκρέμισε ἀπὸ σεισμὸ τὸ χρυσὸ τῆς εὐτυχίας μου μέγαροκαὶ νὰ μ' ἐπλήγωσαν τὰ ἐρείπιά του.

Ἑτοιμάσθηκε νὰ πῇ κι' ἄλλα, ἀλλὰ δὲν τὸν ἀφῆκα. Σήκωσα ἀψηλὰ τὸ μέτωπό μου καὶ εἶπα:

— Ἄκουσε, τί θὰ σοῦ πῇ ἡ ἀσχημότερη κόρη τοῦ πατέρα της. Δὲν θὰ ἐπικρίνω τὴ διαγωγή μου οὔτε τὴ διαγωγή σου. Δὲν θὰ κλάψω τὴν εὐτυχία μου οὔτε θὰ σὲ κεραυνοβολήσω μὲ τρομακτικὰ ἐπίθετα. Ὅ,τι ἔγεινε, ἔγεινε. Μὴ νομίσῃς ὅμως ποτὲ ὅτι αὐτὸ τὸ χέρι ὅσω σαλεύει μὲ θέλησι δική μου θὰ γράψῃ δυὸ λόγια γιὰ τὴ δυστυχία του καὶ θὰ ἀποφασίσῃ νὰ ἐπαιτήσῃ. Εἶνε ὅμως ἕτοιμο ὅπως καὶ ὁ σύντροφός του νὰ σοῦ δουλέψουν πιστά. Ἂν σοῦ φαίνωμαι βάρος ἀνυπόφορο, ἄφισέ με· θὰ μπῶ δούλα ἀλλὰ ποτὶ ποτὶ, δὲν θὰ ξαναγυρίσω στὸ σπίτι τοῦ πατέρα μου· ξεύρω πῶς θὰ μὲ συγχωρήσουν ἀλλὰ ἐγὼ ἔχω ἀρχὰς διαφορετικάς. Εἶνε ἡ τελευταία λέξις μου· δός μου μιὰ σκούπα νὰ σαρώνω στὸ δρόμο ἀλλὰ ὄχι πέννα γιὰ νὰ γράψω τοῦ πατέρα μου.

Ἐκεῖνος ἐξεφώνισε, μοῦ εἶπε χίλια ὑβριστικὰ ἐπίθετα, μὲ ἐβάπτισε δημιόν του μὰ ἐγὼ ἔπαιξα τὸ πρόσωπον εὐτυχισμένης στὰ μάτια τοῦ κόσμου καὶ οἱ γονεῖς μου παρηγοροῦνται μὲ τὴν ἰδέα ὅτι ἠπατήθησαν διὰ τὸ ἄτομον τοῦ Φίλωνος.

Εἶσαι τὸ μόνον πλάσμα ποῦ ἔμαθες τὴν ἱστορία μου. Πρόκειται περὶ τῆς εὐτυχίας σου καὶ δι' αὐτὸ σοῦ ἔδειξα χωρὶς ἐπίδεσμο τὴ γαγγραινώδη πληγή μου.

Ἄκουσε, Μοσχούλα, δὲν ξεύρει κανεὶς τί ζητεῖ ἀπὸ τὸν Θεό! ζητεῖ τὴν δυστυχία του καὶ ἐπειδὴ ὁ Θεὸς δὲν σοῦ τὴν δίδει, ὁ ἄνθρωπος, τὸ τυφλὸ τῆς τύχης παιγνιδάκι, ἀγανακτεῖ.

Τοὺς γονεῖς σου τίμα, ἡ ζωὴ ποῦ μιὰ κόρη θὰ ζήσῃ ὑπὸ τὸ πατρικό της σπίτι εἶνε ἡ πειὸ καλὴ σελὶς τῆς ζωῆς μας.

Τώρα πλέον ἐγὼ ἀποθνήσκω, θῦμα τῆς ἀνοήτου ἀποφάσεώς μου.

Ἐγὼ ἄκουσε, Μοσχούλα μου τί ἔκαμα! Δὲν ἐδέχθηκα τίποτε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. Ἐγὼ ποῦ ἐρρόντιζαν οἱ γονεῖς μου νὰ καθαρίζουν τῆς ζωῆς μου τὸν δρόμο ἀπὸ τὰ ἀγκάθια, ἐγὼ μὲ δύναμιν ἀπερίγραπτον ἐργάσθηκα μὲ τὰ χεράκια μου καὶ περνοῦσα τὴς ἀτελείωταις νύκταις τῆς ἀϋπνίας μου μὲ τὸ κέντημα στὰ χέρια. Ἐκεῖνος μὲ λησμονεῖ καὶ μὲ θυμᾶται τότε μόνον ὅταν θελήσῃ νὰ μου ρίψῃ κατὰ πρόσωπο ὅλα τὰ ἐπίθετα ποῦ ἐφευρίσκει τὸ μεθυσμένο του κεφάλι. Ἐγὼ εἶμαι ὁ δήμιός του, ὁ διάβολός του. Προχθὲς τοῦ εἶπα.

— Ἂν εὑρίσκῃς στ' ἀλήθεια, κόρη μὲ χρήματα ποῦ σὲ παρακαλεῖ, ἐγὼ δὲν θέλω νὰ γείνω στὴ δυστυχία σου πρόσκομμα· σοῦ δίδω διαζύγιο... Ἔφυγε εὐχαριστημένος κ' ἐγὼ ἔχυσα δάκρυα πικρὰ ὅταν ἔμεινα μόνη. Δὲν πιστεύω νὰ νομίσῃς ὅτι ἔκλαυσα ἀπὸ ζήλια.. ἄ, ὄχι... τὸ διαζύγιο αὐτὸ θὰ δείξῃ στὸν κόσμο τὰ βάσανά μου... Ἔχω μιὰ ἐλπίδα ὅτι θ' ἀποθάνω γρήγορα καὶ ὁ τάφος εἶνε κουφὸς καὶ βουβός.

Ἂν καὶ μόλα αὐτὰ ἀποφασίσῃς ν' ἀρίσῃς τὸ πατρικό σου σπῆτι θὰ ἦσαι ἀσυγχώρητος.

ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΠΕΙΡΑΕΜΟΣ

(Μυθιστόρημα TH. BENTZON).

(Ἴδε σελ. 232).

Ἄ! Ὀδέττη, τὸ αἰσθάνομαι ὅτι γίνομαι διεστραμένη, ἀνυπόφορος καὶ τέλος τέλος θὰ κατορθώσω νὰ τὸν ἀποζενώσω ἀπ' ἐμοῦ. Νὰ ἔσπευδες ὀλίγον νὰ ἤρχεσο εἰς βοήθειάν μου! Ἔχομεν μεγάλην ἀνάγκην νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ἕνα τρίτον πρόσωπον, ἔξυπνον καὶ ἀφοσιωμένον, ὡς ἑνωτικὸν σημεῖον μεταξύ μας. Ξεύρεις, ἀνεκάλυψα πλησίον μας, πλάγι μας σχεδόν, τὸ ἐπιπλωμένον διαμέρισμα ποὺ σοῦ χρειάζεται· χαριτωμένον, κομψόν, ὁλοκαίνουργιο... Καὶ σὲ τρεῖς μῆνες θ' ἀναχωρήσωμεν μαζὶ διὰ τὸ Βερπρέ. Δόσε μου τὸν λόγον σου Ἔχω ἕνα τέτοιον φόβον μήπως στενοχωρηθῇ ὁ Μὰξ ἐρέτος, μήτως τὰ σύσκια νορμανδικὰ φυλλώματα δὲν ἀντικαταστήσουν ἐπαρκῶς δι' αὐτὸν τὰς δενδροστοιχίας ἀπὸ χαρτόνι τῶν σκηνογραφιῶν, ἢ μήπως τ' ἀρώματα τῶν ἀληθινῶν ἀνθέων τοῦ φανοῦν κοινὰ καὶ πρόστυχα ἐμπρὸς εἰς κάποιον ἰσχυρὸν ἀπόσταγμα τοῦ τεμπεριοῦ! Μαζί, αἱ δύο μας, ἴσως τὸν συγκρατήσωμεν καλύτερα παρ' ὅσον θὰ τὸ κατώρθωνα ἐγὼ μόνη μου. Θὰ μᾶς ἀνακοινώνεις τὰς περιφήμους ἐπιστολὰς τὰς προωρισμένας διὰ τὸν λόρδον Μέλτων, τὴν ἀλληλογραφίαν αὐτὴν μεταξὺ τῶν δύο γυναικῶν ποὺ ὑπάρχουν μέσα σου, τῆς Γαλλίδος ἐκ γενετῆς καὶ τῆς Ἀγγλίδος ἐκ συνηθείας. Θὰ προσπαθήσωμεν ὥστε τὰ ἐπιχειρήματα τῆς πρώτης, ὑπὲρ τῆς ὁριστικῆς διαμονῆς ἐν τῇ πατρίδι της, νὰ φανοῦν πειστικώτερα ἀπὸ τοὺς λόγους ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἡ δευτέρα διὰ νὰ ἀποδεχθῇ τοὺς πύργους, τοὺς τίτλους καὶ τὰγαθὰ ὅλα τοῦ τεταραγμένου ἐκείνου ἀγγλικοῦ ἐγκεφάλου, τοῦ λόρδου Μέλτων. Θὰ σὲ ὑποστηρίζω μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις μου καθ' ἣν στιγμὴν θὰ αἰσθανθῇς νὰ κάμπτωνται καὶ νὰ ὑπενδίδωσιν αἱ ἰδικαί σου. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μὰξ θὰ μπορέσῃ νὰ σε βοηθήσῃ. Ἰσχυρίζεται ὅτι εἶσαι μέγας ψυχολόγος, χωρὶς νὰ τὸ ξεύρεις. Σοῦ ὁμολογῶ ὅτι τοῦ ἀναγινώσκω τὰς ἐκμυστηρεύσεις σου διὰ νὰ περισπάσω ὀλίγον τὸν νοῦν του ἀπὸ ἐκείνην τὴν δεσποινίδα Φελίν, ἡ ὁποία βέβαια δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἄλλας ἰδέας ἢ νὰ λέγῃ τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὰ κελαναρχίματα τοῦ ὑποβολέως, καὶ τῆς ὁποίας τὰ αἰσθήματα εἶναι, στοιχηματίζω, νόθα καὶ φτιασιδωμένα ὅπως καὶ ἡ χροιὰ τοῦ προσώπου της.

Ὀδέττη πρὸς τὴν Κλαίρην.

2 Ἀπριλίου

Ἔφθασα! ἔφθασα! Εὑρίσκομαι εἰς Φολκστὲν μὲ τὴν πεθεράν μου. Αὔριον ἐπιβιβάζομαι μόνη—δόξα τῷ Θεῷ—εἰς αὐτὸ τὸ εὐλογημένον ἀτμόπλοιον καὶ κατὰ τὴν ἄφιξίν μου θὰ ἴδω μὲ τοὺς ἰδίους μου ὀφθαλμοὺς ἐὰν τὸ κακὸν εἶναι τόσον σοβαρὸν ὅσον μοῦ τὸ λέγεις, ἢ ἐὰν δὲν πρόκειται ἁπλῶς, καθὼς προτιμῶ νὰ πιστεύω, περὶ μιᾶς ὑπερβολικῆς προθυμίας τοῦ συγγραφέως πρὸς τὸν διερμηνέα τοῦ ἔργου του, προθυμίας πολὺ φυσικῆς, τὴν ὁποίαν ὤφειλες νὰ συμμερισθῇς διὰ νὰ ἔχῃς τὸ δικαίωμα νὰ τὴν περιορίσῃς ἐν ἀνάγκῃ. Καλὴν ἐντάμωσιν. Βλέπω μὲ ἀγάπην τὴν θάλασσαν, ἂν καὶ φουσκωμένην καὶ σκοτεινήν. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος αὐτῶν τῶν κυμάτων, ποὺ μουγρίζουν, τὰ ὁποῖα δύο ὧραι ἀρκοῦν νὰ διασχίζω, εὑρίσκεται ἡ Γαλλία. Ὀλίγος, πολὺ ὀλίγος σιδηρόδρομος κατόπιν καὶ θὰ εἶμαι εἰς τὸ Παρίσι, πλησίον σοῦ καὶ τοῦ συζύγου σου. Μὲ συγχωρεῖς, ἀγαπητή, ἀλλ' εἶμαι ἐπίσης ἀνυπόμονος νὰ τὸν ἴδω ἐκεῖνον, ὅσον νὰ ἐναγκαλισθῶ καὶ σέ.

II

Μεστὴ ἀλλη λογραφία τῆς Ὀδέττης μὲ τὸν ἑαυτόν της.

Παρίσι 10 Ἀπριλίου.

Νὰ τοὺς ἀνακοινώσω τὴν ἀλληλογραφίαν, ποὺ κρατῶ μὲ τὸν ἑαυτόν μου! Ὄχι! ὄχι! δὲν τὸ κάμνω ἀ-

πόφασιν ποτέ... καὶ πρὶν τὴν ἀρχίσω ἀκόμα ! Μόλις ἐπέρασεν μία ἑβδομὰς ἀφότου ἔφθασα στὸ Παρίσι, καὶ μοῦ φαίνεται ἀπὸ τόρα δύσκολον νὰ εἶμαι ἐξ ὁλοκλήρου εἰλικρινὴς μὲ τοὺς φίλους μου Ρενάλ. Βέβαια θὰ εἴπω εἰς τὴν Κλαίρην, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον τῆς ἐπανέλαβα πολλὲς φορὲς ἄλλοτε, ὅτι μοῦ ἐφάνη ὑπερβολικὰ εὔμορφη, ὅταν ἦλθε νὰ μὲ παραλάβῃ ἀπὸ τὸν σταθμόν, ὅπου εἶχα φθάση ἐγὼ κατάκοπη ἀπὸ τὴν κούρασιν καὶ παραμορφωμένη ἀπὸ τὴν ναυτίασιν —εὔμορφη εἰς βαθμὸν ποὺ μόλις θὰ εἰμποροῦσα νὰ τὴν ἀναγνωρίσω ἐὰν δὲν ἔτρεχε μέσα εἰς τὸ διαμέρισμα τῶν γυναικῶν καὶ ἐφώναζε τὄνομά μου. Ἀλήθεια εἶναι θεοχαριτωμένο προσωπάκι· πρέπει νὰ τὴν ἐξετάσῃ κανεὶς ἀπὸ πολὺ κοντὰ διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ ἀτελείας : τὸ μικρόν της μέτωπον, παραδείγματος χάριν, τὸ ὁποῖον δὲν περικλείει πολλὰς ἰδέας, ἀλλὰ τὴν στενότητα τοῦ ὁποίου ἀποκρύπτουν τὰ τόσον κομψὰ σγουρά της —τὸ στόμα της μὲ τὸν ἰδιαίτερον σχηματισμόν του, τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν συγκινεῖται καὶ ἔχει πάντοτε ἓν ἀναλλοίωτον χαμόγελον πολὺ κουραστικὸν μὲ τὴν ἐπιμονήν του· ἔπειτα ἤρχισε νὰ παχαίνῃ πολύ· εἰς δέκα ἔτη θὰ ἔχῃ μίαν μεγαλοπρέπειαν !.. Ἔ, καλά, ἰδοὺ πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν μπορῶ νὰ τῆς ῥίψω κατὰ πρόσωπον καὶ ὅμως τὸ καθῆκον μου εἶναι νὰ φανῶ εἰλικρινὴς εἰς τὰς κρίσεις μου περὶ τῆς Γαλλίας καὶ τῶν Γάλλων, ἐὰν θέλω νὰ κρατήσω τὴν ὑπόσχεσιν ποὺ ἔδωκα ἅπαξ εἰς τὸν λόρδον Μέλτων.

Μοῦ ἔγραψε σήμερα τὸ πρωὶ πόσον ἐχάρη ἀπὸ τὸν ἄθλιον καιρὸν ποὺ θὰ ἐμποδίσῃ νὰ εἶναι πολὺ κατακτητικὴ ἡ πρώτη μου ἐντύπωσις ἀπὸ τὸ Παρίσι. Ἐὰν ἐγνώριζεν πόσον ἡ ἀγάπη μου δι' αὐτὸ τὸ φίλτατο Παρίσι εἶναι ἀνωτέρα ἀπὸ πᾶσαν ἐξωτερικὴν ἐπήρειαν, πόσον ἀγαπῶ τὴν βροχήν, τὸ ψῦχος, τὴν λάσπην τοῦ Παρισιοῦ καὶ κάθε τι ποὺ εἶναι παρισιάνικο ! Ὁ ἀέρας ποὺ ἀναπνέω ἐδῶ, εἴτε ἀπὸ τὸν βορρᾶν πνέει εἴτε ἀπὸ τὴν ἀνατολήν, ἀρκεῖ νὰ μὲ μεθύσῃ· αὐτὴ ἡ μικρὰ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου ποὺ εἰσέρχεται, σκονισμένη, εἰς τὸ δωμάτιόν μου, μοῦ φαίνεται ὅσον ἀσθενὴς καὶ ἂν εἶναι, πῶς κατοικεῖται ἀπὸ ἄτομα συγγενικὰ καὶ συμπαθῆ, τὸ πᾶν μ' ἀρέσει εἰς τὸ Παρίσι καὶ πρὸ πάντων ὁ κ. Ρενάλ, δὲν πρέπει νὰ τὸ κρύπτω.

Ἐμάντευα ὅτι εἴμεθα πλασμένοι, ἐκεῖνος καὶ ἐγώ, διὰ νὰ ἐννοούμεθα θαυμάσια. Ἐν τούτοις ἡ πρώτη του ἐντύπωσις δὲν μοῦ ἦτο καὶ πολὺ εὐνοϊκή, τὸ ᾐσθάνθην αὐτό· ἐφάνη μᾶλλον ἀπογοητευμένος...

Καὶ ὅλο αὐτό, χάρις εἰς τὸν φρικώδη ἐκεῖνον διάπλουν ποὺ εἶχεν ἀλλοιώση τὸ χρῶμά μου καὶ περικόψῃ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἔπειτα διότι ἐδείχθην πολὺ τρομαγμένη καὶ δειλή, πρᾶγμα ποὺ μοῦ συμβαίνει μόνον μ' ἐκείνους ποὺ αἰσθάνομαι ἀνωτέρους μου ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀναπτύξεως· διὰ τοῦτο ἤρχισα νὰ φλυαρῶ ἀνοήτως καὶ ὅπως ἔτυχε.

Δὲν ἤμουν καλὰ ἐμπρός του, καὶ ὅτι ἐδοκίμαζα δὲν ἦτο διάφορον ἐκείνων ποὺ ὑπέφερα ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου. Δὲν εἴξευρα οὔτε ποῦ ἤμουν οὔτε τί ἔλεγα. Σοῦ ἔχει ἕνα τόσον παρατηρητικὸν καὶ διαπεραστικὸν μάτι ! Ἡ παρατήρησίς του ἦτο κατ' ἀρχὰς προσεκτικὴ καὶ εὐμενής· μοῦ ἐφάνη ὅτι μετεβάλλετο εἰς εἰρωνικὴν ἐπὶ τέλους καὶ ἐπὶ ἓν δευτερόλεπτον ᾐσθάνθην ἀντιπάθειαν ἐναντίον του... Ἀλλὰ τόρα τελείωσε πλέον. Ἀπὸ τὴν θαμβωτικὴν γοητείαν ποὺ ἔρριψεν κατ' ἀρχὰς ἐπάνω μου δὲν μένει τίποτε πλέον· δὲν στενοχωρούμεθα διόλου πλέον μεταξύ μας, ὡς νὰ εἴμεθα καλοὶ παλαιοὶ φίλοι.

Μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθῃ νὰ με παραλάβῃ δι' ἕνα μικρὸν περίπατον κατὰ μῆκος τοῦ βουλεβάρδου. Θὰ τοῦ δώσω ὅλα τὰ μικρὰ πακέττα μου εἰς τὸ χέρι, θὰ τὰ δεχθῇ μ' ὅλην τὴν προθυμίαν του, καὶ αὐτὸ θὰ μὲ διασκεδάσῃ πολὺ νὰ σύρω κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μὲ τὸ σχοινὶ μίαν μεγαλοφυίαν. Δὲν θὰ εἶχα βέβαια ἐγὼ τὸ θάρρος νὰ τοῦ τὸ ζητήσω.

Ἡ Κλαίρη ἐπροκάλεσε τὸ πρᾶγμα, χωρὶς ἴσως καὶ νὰ τὸ θέλῃ. Εἴχαμεν συμφωνήση νὰ διατρέξωμεν μαζὶ τὰ καταστήματα, ἀλλ' ἔξαφνα ἡ κόρη της ἔλαβεν ἀνάγκην ὀδοντοϊατροῦ καὶ ἀμέσως τὸ πρότυπον αὐτὸ τῶν μητέρων ἐδέησε νὰ μοῦ ζητήσῃ συγχώρησιν. Ὦ! αὐτὰ τὰ μικρά! Τὸ φαντάζεσθε νὰ τὴν ὁδηγήσῃ τὶς προάλλες εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου μαζί της; Ἡ παρουσία τῆς μικρᾶς περιώρισε κάπως τὰς πρώτας μας διαχύσεις. Ἔκτοτε ἐξακολουθητικῶς αἰσθάνομαι προσηλωμένα ἐπάνω μου δύο μεγάλα στρογγυλὰ μάτια, ἀνήσυχα, νὰ ἐξετάζουν, μ' ἕνα εἶδος δυσπιστίας καὶ ζηλοτυπίας, τὴν ἄγνωστον κυρίαν ποὺ τόσον ἐπεριποιεῖτο ἡ μαμά·

Τὰ παιδιὰ μὲ τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦνται ἀδιακόπως, τῶν ὁποίων γίνονται δοῦλοι, ἔχουν ὅλα τὰ ἐλαττώματα τῶν οἰκιακῶν κυναρίων ποὺ δαγκάνουν τὰς κνήμας τῶν ἐπισκεπτῶν. Ἡ Κλαιρέττη ἔχει ὑπὸ φοβερὰν κατοχὴν τὴν μητέρα της· ἡ δυστυχὴς αὐτὴ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ τὴν στολίζῃ, νὰ τὴν βγάλῃ περίπατον, νὰ τὴν ἀκούῃ τὸ μάθημά της καὶ νὰ μᾶς ἀφίνῃ τὸ βράδυ, τὸν σύζυγόν της καὶ ἐμέ, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ τὴν κοιμήσῃ. Ἂν ποτὲ ἐκείνη καὶ ἐγὼ τύχῃ ν' ἀπολαμβάνωμεν μόναι τὰ θέλγητρα μιᾶς ἰδιαιτέρας συνδιαλέξεως, χαμηλοφώνως, πλάγι εἰς τὴν φωτιά, ἐνῷ παίρνωμε κ' ἕνα ποτῆρι τσάϊ, ἔξαφνα ἀκούεται ἕνα μικρὸ τσουγκράνισμα, σὰν ποντικοῦ, εἰς τὴν πόρτα :

— Μαμά, μαμά, ξέρω τὸν μῦθον μου.

Βέβαια ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος μῦθος πολλάκις εἶχε διακόψῃ τοιαύτας κατὰ μόνας ἑσπερίδας τῶν συζύγων, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶχον ἐπὶ τέλους ὡς ἀποτέλεσμα νὰ διαλύσουν τὰ σύννεφα ποὺ ἠγέρθησαν μεταξὺ δύο καλῶν καὶ χαριτωμένων ὑπάρξεων, ἂν καὶ τόσον ἀνομοίων, ἀγαπωμένων ὅμως χωρὶς ἄλλο ἀμοιβαίως.

(Ἀκολουθεῖ).

Ἐνῶ ἐδῶ. Τρώγει πολὺ ἔξυπνα, κρὰκ, κρὰκ, ἀκόμα ἕνα φουντοῦκι· καὶ ἐνῶ τρώγει κρυφὰ κρυφὰ μὲ παρατηρεῖ· τὸ βλέπω ὅτι μὲ παρατηρεῖ, καλὰ τὰ πᾶμε, καλὰ τὰ πᾶμε.»

Καὶ πραγματικῶς, καλὰ τὰ πήγαιναν. Εἰς Μομπάρ,—Μεσημβρία καὶ τριάκοντα δύο—σύστασις τοῦ Ραοὺλ εἰς τὴν κυρίαν Δεράμ, τὴν ὁποίαν, ὅταν ἤκουσε τὸ ὄνομα Σαμπλάρ, διέτρεξεν ἐλαφρὸν ῥίγος, τὸ ῥίγος ἐκεῖνο τῆς μητρὸς κόρης διὰ γάμον ἡ ὁποία διανοεῖται : «Τί καλὸς γαμβρός !» Καὶ τοῦτο διότι ὁ σύζυγός της συχνὰ τὴν ὡμίλει διὰ τὸν νεκρὸν Σαμπλαρ :

«Ἀ ! τῇ ἔλεγε, τί γάμος διὰ τὴν Μάρθαν. Ὁμιλοῦμεν περὶ τούτου συχνὰ πρὶν ἢ μετὰ τὸ *πικέττο* μὲ τὸν Σαμπλάρ, ἀλλὰ ὁ νέος εἶναι πεισματάρης, δὲν θέλει ἀκόμα νὰ νυμφευθῇ. Καὶ ὅμως τί καλὸ θὰ ἦτο. Εἶναι πλουσιώτερός μας, ὁ Σαμπλάρ, δύο τρεῖς φορὰς πλουσιώτερος ! Καὶ ἡ Μάρθα, δὲν εἶναι ἀπὸ ἐκείνας ποὺ πανδρεύονται εὔκολα. Διὰ χίλιες δυὸ προφάσεις ἠρνήθη ἕως τώρα πέντε ἕξη προξενιὲς καθ' ὅλα καταλλήλους, τίποτα δὲν τὴν ἀρέσει, αὐτὸς εἶναι γέρος, ἐκεῖνος δὲν εἶναι κομψός, ὁ ἄλλος κατοικεῖ σὲ πρόστυχη συνοικίαν δὲν θέλει νὰ χωθῇ στὶς ζάχαρες, οὔτε στὰ βαμβάκια, οὔτε στὰ κρασιά, οὔτε, ἐπὶ τέλους πουθενά. Δὲν θὰ παραδεχθῇ ποτὲ παρὰ μόνον κανέναν νεώτατον σύζυγον καὶ ὄχι πολὺ σοβαρόν. Θέλει ἄνθρωπον πολὺ πλούσιον ὁ ὁποῖος νὰ μὴ κάμνῃ τίποτε καὶ ὁ ὁποῖος νὰ ἀγαπᾷ τὰς διασκεδάσεις».

Πῶς ἀνταποκρίνετο εἰς αὐτὸ τὸ πρόγραμμα ὁ νέος Σαμπλάρ. Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ μὴ κάμνῃ τίποτε ὁ Ραοὺλ ἀνέπτυσε πραγματικὴν ἀξίαν. Ὅταν ἐγίνετο λόγος δι' ἄλογα, σκυλιά, ἁμάξια, καπέλα, ποδογύρους κοσμήματα, ἱπποδρόμια, μονομαχίας, παγοδρομίας, μαγειρικὴν κτλ. κτλ. ἔδιδε δείγματα σπανιωτάτης ἁρμοδιότητος.

Οὕτως ὡστεόταν ἡ συνδιάλεξις ἐγενικεύθη ὁ Ραοὺλ ἀνεδείχθη θαυμάσιος, εἰς τὰ πέριξ τῆς Σαλών,—τρεῖς ὧραι καὶ δέκα—διηγούμενος πῶς ἐφεῦρεν, αὐτὸς ὁ Σαμπλάρ, ἕνα θαυμάσιον *κουπὲ*—χωρὶς νὰ προσθέσῃ ὅτι τὸ εἶχε προσφέρει εἰς τὴν δεσποινίδα Ἰουλιέτταν Λορφελέν, μέλος τοῦ χορευτικοῦ θιάσου τοῦ Φολὶ Βερζέρ.—Ὄντως θαῦμα, αὐτὸ τὸ *κουπὲ*, πασίγνωστον ἄλλως τε : τὸ ὠνόμαζαν *κουπὲ-Σαμπλάρ*.

«Μικρόν, ἔλεγε, πολὺ μικρόν. Κάθε *κουπὲ* πρέπει νὰ εἶναι μικρόν... ἀλλὰ πόσα πράγματα εἰς τόσον μικρὸν χῶρον : ἕνα συρτάριον περιέχον ὅλα τὰ ἀναγκαῖα τοῦ κομμωτηρίου, ἕνα μυστικὸν κιβώτιον διὰ τὰ κοσμήματα καὶ τὰ χρήματα, ἕνα ὡρολόγιον, ἕνα θερμόμετρον, ἕνα βαρόμετρον, μίαν πλάκα διὰ τὰς σημειώσεις... Καὶ αὐτὰ δὲν ἦσαν τίποτε.

Ἐνθουσιάζετο, ἐζωογονεῖτο ἐνῷ ὡμίλει διὰ τὸ ἔργον του, ἡ Μάρθα τὸν ἤκουεν ἀπλήστως.

— Ὅταν ἐσήκωνες τὰ τέσσαρα στερεὰ παραπετάσματα, φυσικὰ ἔμενες θεοσκότεινα. Ἀλλὰ τὰ τέσσαρα αὐτὰ παραπετάσματα ἦσαν καθρέπται. Καὶ τότε μόλις ἤγγιζες μικρὸν κομβίον κρυμένον εἰς τὸ δεξιὸν μαξιλάρι, ἓξ μικραὶ κρυστάλλιναι σφαῖραι, ἐσπαρμέναι τεχνιέντως εἰς τὸ ἀνακουρωτὸν οὐρανὶ μεταξωτὸν τὸ κοσμοῦν τὰ τειχώματα, μετετρέποντο εἰς ἠλεκτρικοὺς μαργαρίτας καὶ τὸ *κουπὲ* ἐγένετο φωτολουσμένο κομμωτήριον. Καὶ ὄχι διὰ πέντε λεπτὰ ἀλλὰ διὰ μίαν ὥραν, διὰ δύο ὥρας φθάνει νὰ ἤθελες, εἶχε τὸ ἐπὶ τούτῳ ἐργαλεῖον κάτω ἀπὸ τὸ κάθισμα. Ὅταν ὑπέβαλα τὸ σχέδιον τοῦτο εἰς τὸν ἁμαξοποιόν μου ἔμεινε κεραυνόπληκτος ἀπὸ ἔκπληξιν, ζηλοτυπίαν καὶ θαυμασμόν.

Καὶ ἡ Μάρθα ἐπίσης ἔμεινε κεραυνόπληκτος.

— Τί ἀξιολάτρευτος ἄνθρωπος, διενοεῖτο... Ὦ ! νὰ εἶχα ἕνα τοιοῦτον *κουπέ*... Ἀλλὰ μὲ χρῶμα μαργαριταριοῦ τὸ ἤθελα μὲ χρῶμα μαργαριταριοῦ.»

Ἔπειτα ἤρχισαν νὰ ὁμιλοῦν διὰ κοσμήματα, ποδογύρους, καπέλλα, κορδέλια. Καὶ ὁ Ραοὺλ ἀνεδείχθη ἐπὶ ὅλων αὐτῶν τῶν ζητημάτων, ἐὰν εἶναι δυνατόν, περισσότερον ἀξιοσημείωτος ἀκόμα. Εἶχε πληρώσει τόσους μεγάλους λογαριασμοὺς μεγάλων ῥαπτριῶν, μεγάλων καταστημάτων νεωτερισμῶν, μεγάλων κοσμηματοπωλῶν, εἶχε παρευρεθῆ εἰς τόσα συλλαλητήρια περὶ τοῦ κοψίματος τοιαύτης ἐνδυμασίας ἢ τοιούτου φορέματος, εἰς τόσας σκηνὰς δοκιμῶν ! Καὶ ἐπειδὴ ἦτο ἀρκετὰ καλὸς ἰχνογράφος, προθύμως ἔρριπτε, καθὼς ὁ ἴδιος τὸ ἔλεγε, τὰς ἰδέας του ἐπὶ τοῦ χάρτου. Εἶχε μάλιστα σχεδιάση τὰς στολὰς ἑνὸς σκηνικοῦ ἔργου, παρασταθέντος εἰς ἕνα μικρὸν θέατρον ἀναμορφωτικόν, νεωτεριστικόν, συμβολικόν, décadent, déliquescent τέλος τοῦ αἰῶνος, τέλος τοῦ κόσμου.

Ἔσυρε τὸ σημειωματάριόν του καὶ ἤρχισε νὰ ζωγραφίζῃ μὲ ἐπιτηδειότητα μόλας τὰς δονήσεις τῆς ἁμαξοστοιχίας μερικὰς ἀπὸ τὰς ἐπινοήσεις του. Ἦτον ἄνθρωπος μὲ μέθοδον καὶ προέβλεπεν ὅλα : «Τὰ εἶχα ἐπινοήσει διὰ οἰκογενειακὰς παραστάσεις τὰς ὁποίας εἶχε διοργανίσει ὁ φίλος μου Βαρῶνος δεῖνα» Βεβαίως ἔπλασσε τὸν βαρῶνόν του καὶ τὸν ἔδωκε πολὺ εὔηχον ὄνομα.

Ἡ Μάρθα ἦτο ἐκστατική. Ποτὲ ἄνθρωπος, ἀφ' ὅτου τὴν ἄφιναν νὰ φλυαρῇ μὲ τοὺς ἄνδρας δὲν τὴν ἐφάνη νὰ ἔχῃ τόσην πρωτοτυπίαν καὶ τόσον θέλγητρον εἰς τὴν συνομιλίαν. Ὁ Ραοὺλ ἔλεγεν :

— Ἐσχάτως μία ἀπὸ τὰς ἐξαδέλφας μου—προθύμως μὲ συμβουλεύεται διὰ τὰ τοιαῦτα—μὲ ἠρώτησε διὰ τὴν ἐνδυμασίαν τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ φορέσῃ εἰς ἕνα χορόν, εἰς Νίκαιαν, κατὰ τὰς ἀπόκρεω. Περιγράφω καὶ ζωγραφίζω, προσέχετε.

Ὦ ! ἐὰν ἐπρόσεχε.

— Θὰ προσπαθήσω νὰ εἶμαι ὅσον τὸ δυνατὸν καταληπτότερος. Τὸ ἐπανωφόρι ἀπὸ μονόχρουν μεταξωτόν, κολλητό, πολὺ κολλητό... Οὐρανί... λατρεύω τὸ οὐρανί.

Αὐτὸ τὴν ἐλύπησε... διότι δὲν ἠγάπα τὸ οὐρανί...

— Μάλιστα, πολύ κολλητό. Ἡ ἐξαδέλφη μου ἔχει ἀξιοζήλευτον μέσην καὶ ἠμπορεῖ νὰ τὸ τολμήσῃ.

Περιέβαλλε διὰ τοῦ βλέμματος τὴν μέσην τῆς Μάρθας καὶ αὐτὸ τὸ βλέμμα ἔλεγε: «Καὶ σεῖς ἠμπορεῖτε» ἐκείνη ἐκκοκίνισε καταμαγευμένη ἀπὸ τὴν λεπτὴν ταύτην κολακείαν. Ὁ Ραοὺλ ἐξηκολούθησε:

— Ἀνοικτό, ἀνοικτὸ τὸ οὐρανὶ μεταξωτό... τὸ κάτω ἀπὸ κιπουὶρ πομπαδοὺρ, μὲ γλυκὰ χρώματα. Τὰ μανίκια πολὺ μεγάλα, μὲ διπλῆ φοῦσκα ἀπὸ οὐρανὶ βελοῦδο· εἶμαι καταληπτός;

— Ὤ! πολὺ καταληπτὸς πολὺ καταληπός.

Καὶ μὲ συγκίνησιν ἐπανέλαβε:

— Μὲ διπλῆ φοῦσκα, ἀπὸ οὐρανὶ βελοῦδο.

Ἡ ἀμαξοστοιχία ἐστάθμευσε αἴφνης καὶ οἱ ὑπάλληλοι ἐφώναξαν: Μακών!... Μακών!...

— Μακών· ἤδη, εἶπεν ἡ Μάρθα.

Αὐτὸ τὸ ἤδη ἐκτύπησε μαγευτικὰ εἰς τὰ ὦτα τοῦ Ραοὺλ. Ἔλεγε πολλὰ πράγματα αὐτὸ τὸ ἤδη. Ὁ Ραοὺλ ἐπωφελήθη ἀπὸ τὰ πέντε λεπτὰ τοῦ σταθμοῦ διὰ νὰ ἀποτελειώσῃ καὶ ἀνασκευάσῃ τὸ κάπως ταραγμένον ἀπὸ τὰς δονήσεις σχεδιαγράφημά του καὶ δὲν ἐπρόσεξε ὅτι ὁ νέος γυναικάδελφός του ἐξῆλθε διὰ νὰ δώσῃ ἕνα τηλεγράφημα εἰς τὸ τηλεγραφεῖον. Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο τὸ εἶχε γράψει κρυφὰ ἡ κυρία Δεράμ καὶ τὸ ἀπηύθυνεν ἐπίσης εἰς τὴν λέσχην.

Ἡ ἀμαξοστοιχία ἀναχωρεῖ—4 ὧραι καὶ 11—καὶ ὁ Ραοὺλ δὲν κατέβη νὰ εἰδῇ ἐὰν εἶχε κανένα τηλεγράφημα δι' αὐτόν. Καὶ ὅμως θὰ τὸν περιμένῃ πάντοτε εἰς Μακὼν τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα, ἀπὸ ἕξη λέξεις: *Ἐπάτελιε, οὐδεὶς πλέον λόγος σχεδίου Ἀμβέρσης.*

Ἡ ἀμαξοστοιχία τρέχει, τρέχει, τρέχει καὶ τόρα γίνεται λόγος δι' ἄλλο φόρεμα. Ο Ραοὺλ ἐκθαμβώνει κυριολεκτικῶς τὴν Μάρθαν μὲ τὴν ἀνεξάντλητόν του γονιμότητα φράσεων εἰδικῶν καὶ ἐμβριθῶν.

* * *

Ἐνῶ ἡ ταχεῖα ἀμαξοστοιχία διέρχεται χωρὶς νὰ σταθῇ τὸν σταθμὸν Ρουανές—4 ὧραι καὶ 32—ὁ πατὴρ Σαμπλὰρ εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Λέσχης καὶ ἐκεῖ συναντᾷ τὸν πατέρα Δεράμ. Ἕνα πικέττο;—Εὐχαρίστως.» Καὶ κάθηνται καὶ οἱ δύο ὁ εἰς ἀντικρὺ τοῦ ἄλλου· εἰς τὴν αἴθουσαν ὑπάρχουν ὀκτὼ δέκα τράπεζαι, ὅλαι κατειλημμέναι. Τὸ ἐργοστάσιον εἶναι ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ. Πρῶτο πικέττο ὁ πατὴρ Δεράμ χάνει διπλᾶ· ἤρχιζε τὸ δεύτερον ὅτε φθάνει ὑπηρέτης κομίζων τηλεγράφημα διὰ τὸν κ. Σαμπλάρ. «Ἐπιτρέπετε;—Βεβαιότατα.» Ἀναγινώσκει, γίνεται κόκκινος, ξανὰ ἀναγινώσκει, ἀποκοκκινίζει...

Ἦτο λαμπρὸν τηλεγράφημα τοῦ Ραοὺλ, τὸ ἀπὸ Διζών:

*Ἀγαπητέ μου πατέρα, δὲν ἀναχωρῶ πλέον... Ἔκτακτος συνάντησις! ὁ ἀριθμός σου τρία. Μάλιστα ὁ ἀριθμός σου τρία εἰς τὸν σιδηρόδρομον μὲ τὴν μητέρα της. Καὶ δὲν ἤθελα νὰ τὴν συναντήσω! Ὤ! ἂν τὸ ἤξευρα! Ὁπωσδήποτε τὸ γοργὸν καὶ χάριν ἔχει. Ἂς κτυπήσωμε τὸ σίδηρον ἐνῶ εἶναι ζεστό. Ἐγὼ τὸ κτυπῶ, κτύπα καὶ σύ. Ὁ κ. Δ. θὰ εἶναι εἰς τὴν λέσχην. Ὁμίλησέ τον εὐθύς, εἰπέ του ὅτι ἔφυγα διὰ νὰ μὴ νυμφευθῶ μὲ ἀσχημη γυναῖκα, ὅτι ἤθελα νὰ νυμφευθῶ ἀπὸ ἔρωτα, ὅτι εἶμαι θεότρελλα ἐρωτευμένος μὲ τὴν κόρη του. Θὰ εἴμεθα ὅλοι μαζὶ ἀπόψε εἰς Μασσαλίαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Νοάγ. Ὁ κύριος Δ. ἂς μὲ συστήσῃ τηλεγραφικῶς εἰς τὴν κυρίαν Δ. Θὰ ὁμιλήσω αὔριον μαζί σου διὰ τοῦ τηλεφώνου· γράφω τὸ τηλεγράφημά μου εἰς τὸ ἑστιατόριον τῆς ἁμαξοστοιχίας. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν τρώγει φουντούκια! ἀξιολάτρευτος! εἶναι ἀξιολάτρευτος, ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας μου ἐπὶ τοῦ περάσματος. Αὔριον εἰς τὰς ἑννέα εἰς τὸ τηλέφωνον».

Ἡ ταραχὴ τοῦ κυρίου Σαμπλὰρ δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ κυρίου Δεράμ. «Σοβαρὰ ὑπόθεσις: εἶπε—Ναί.—Ἂν θέλετε ν' ἀρίσωμεν τὰ χαρτιά.—Μάλιστα, ἀλλὰ πρῶτον, ἡ κυρία καὶ ἡ δεσποινὶς Δεράμ ἀνεχώρησαν, τὸ πρωί, διὰ τῆς ταχείας ἁμαξοστοιχίας τῆς Μασσαλίας;—Μάλιστα, εἰς τὰς ἐννέα καὶ 55. Διατί μὲ τὸ ἐρωτᾶται; μήπως συνέβη δυστύχημα;

— Ὄχι, ὄχι δυστύχημα. Αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὀνομασθῇ δυστύχημα, ἀπεναντίας. Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε εἰς τὴν μικρὰν αἴθουσαν.»

Τοῦ τὰ εἶπαν ὅλα. Τοῦ ἔδειξε τὸ τηλεγράφημα. Τοῦ ἔδωκε μερικὰς ἀναποφεύκτους ἐξηγήσεις ἐπὶ τῶν λέξεων: Ὁ ἀριθμὸς τρία.

(Ἀκολουθεῖ).

Ἀλληλογραφία.

κ. Δ. Β. ἐνταῦθα.— Ὁ κ. Ζιβίδης σᾶς παρακαλεῖ νὰ διέλθητε ἀπὸ τὸ γραφεῖον πρὸς ἐξομάλυνσιν παραδόξου ὑποθέσεως.

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν κ. κ. συνδρομητῶν δὲν ἐπλήρωσαν ἔτι τὴν συνδρομήν αὐτῶν νὰ τὴν ἀποστείλωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ἐνωρίτερα εἴτε **κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ γραφεῖον·** εἴτε ἐγχειρίζοντες αὐτὰς εἰς τοὺς Κυρίους

Γιαννόπουλον εἰς *Ἄγκυραν*
Βεϊνόγλουν » *Σμύρνην*
Παναγιωτίδην » *Παραμυθίαν*
Φιλ. Εὐγένην » *Ἀττάλειαν*
Ἔξαρχον » *Ἀρτάκην*
Κουμεντὴν ἐν *Βουλγαρίᾳ*

οἵτινες πάνυ εὐγενῶς ἐδέχθησαν τὴν ἀνταπόκρισιν τῆς «Ἠχοῦς».